

Teori IGAs utdanningsprogram i gruppepsykoterapi for BUP juni 2021

Pensumbøker:

Bjerke, Synnøve Ness (2018). Gruppeterapi – grunnleggende om hvorfor og hvordan, Gyldendal.
Malekoff, Andrew (2016): Group Work with Adolescents - Principles and Practice, 3rd ed., Guilford Press
Shechtman, Zipora (2007): Group Counseling and Psychotherapy with Children and Adolescents, Routledge.

Anbefalte bøker i tillegg:

Landmark, Anders Flækøy og Stänicke, Line Indrevoll (2018), *Det uforståelige barnet*, Hertervig Forlag.
Sandahl, Christer (2014). *Gruppens potential – att leda och utveckla gruppbehandling*, Natur & kultur.

**Det forventes at kandidatene har tilgang til pensumbøkene mens de går i utdanningen.
I tillegg deles det ut kopi av artikler i forkant av delkursene.**

Tema 1. delkurs: Introduksjon, historikk og etikk og om gruppeterapeutiske faktorer og faser

- Dag 1: Introduksjon om gruppeanalyse, gruppepsykoterapi og om IGA og utdanningsprogrammet.
*Bjerke kap 1 Gruppers betydning for menneskene og kap 2 Gruppepsykoterapiens historie, s. 22-42.
IGAs Etiske regler – se www.iga.no – Statutter/retningslinjer – Etiske regler
- Dag 2: Sandahl, Christer (2014). *Gruppens potential – att leda och utveckla gruppbehandling*, Natur & kultur.
kap 7 Gruppens utveckling, s. 133-179.
- Dag 3: *Bjerke kap 9 Terapeutiske faktorer i gruppepsykoterapi.
*Shechtman,Z: Kap 3: Therapeutic Factors in Children's Groups

Anbefalt: *Bjerke kap 10 Faser i gruppeterapi, s 180-193

Yalom, I. D. & Leszcz, M. (2020). Theory and Practice of Group Psychotherapy, kap 2 Interpersonal Learning.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- IGA, utdanningsprogrammet og om grunnleggende gruppeanalytisk historie og teori.
- gruppers allmenne menneskelige, evolusjonsmessige og sosialpsykologiske betydning
- gruppeterapeutiske faktorer
- utviklingsfaser i gruppepsykoterapi
- IGAs etiske regler

Tema 2. delkurs: Om storgrupper, forskning om gruppeterapi og om å starte en terapigruppe

- Dag 1: Karterud, S. (1999). *Gruppeanalyse og psykodynamisk gruppepsykoterapi*. Pax forlag, del 2
Storgruppedynamikk s 112-122.
- Dag 2: *Bjerke kap 3 Forskning om gruppeterapi, kap 13 Hvordan starte og lede en terapigruppe
- Dag 3: *Malekoff Kap 5: Good Beginnings in Group Work: Socializing Adolescents into the Group Culture
- Anbefalt: Volkan, V.(2014) kap 2 Large-group identity, shared prejudice, chosen glories, and chosen traumas, s. 17-32 i Psychoanalysis, international relations, and diplomacy – A sourcebook on Large-Group Psychology, Karnac*
*Malekoff (2016) Kap 6: What's going on in there: Forming alliances with parents whose adolescent children join groups. s. 121-140

Læringsmål – ha kunnskap om:

- forskningsbasert kunnskap om forskjellige typer grupper
- storgruppedynamikk og -prosess
- etablering av en terapigruppe, for voksne og for ungdom

Tema 3. delkurs: Om dynamisk administrering, gruppeledelse i forskjellige typer grupper og koterapi

Dag 1: *Bjerke kap 12 Rammer og dynamisk administrering

Maagensen, M. (1993). Det dynamiske indhold i forholdet mellom co-terapeuter. Matrix. s 35-53

Dag 2: *Shechtman kap.4 Leadership in Counseling Groups with Children

Dag 3: *Malekoff kap 8 Problem solving in Group Work

Sandahl Christer (2014), kap 9 Grupprocessens betydelse i KBT, kap 10 Psykoedukativa grupper

Læringsmål – ha kunnskap om:

- viktigste rammefaktorer ved oppstart og ledelse av terapigrupper
- terapeutens rolle i en dynamisk gruppeterapi
- dynamisk administrasjon og rammenes betydning
- ledelse av forskjellige typer grupper, inkludert korttidsgrupper og psykoedukative grupper
- koterapi

Tema 4. delkurs: Dynamiske gruppeprosesser og håndtering av spesielle utfordringer i grupper

Dag 1: *Bjerke kap 11 Gruppedynamiske mekanismer og prosesser

Dag 2: *Bjerke kap 14 Spesielle utfordringer i gruppeterapi

*Malekoff kap. 16 Special Challenges for Group Workers – The Struggle to Fit In (s. 357-372)

Nitsun, M (1991). "The anti-group: destructive forces in the group and their therapeutic potential", Group Analysis, 24, 1: 7-20.

Dag 3: Ormont, L.R. (1970). The use of objective countertransference to resolve group resistances. Group Process. s. 95-111.

Ormont, L.R. (1988). The leader's role in resolving resistances to intimacy in the group setting. International Journal of Group Psychotherapy, 38(1: 29-45).

Læringsmål – ha kunnskap om:

- grunnleggende dynamiske gruppeprosesser
- om antigruppeprosesser
- håndtering av benektelse av motstand mot atferdsending

Tema 5. delkurs: Mer om gruppedynamiske prosesser, nevrobiologisk bakgrunn og terapeutens skam

Dag 1: Schermer, kap 2 Mirror neurons: their implications for group psychotherapy s. 25-50 og

Flores; kap 3 Group psychotherapy and neuro-plasticity: an attachment theory perspective s.51-72.

begge fra: Gantt, S.P. & Badenoch, B.(2013): The interpersonal neurobiology of group psychotherapy and group processes

Dag 2: Agazarian, Y.M. (1983). Theory of the invisible group applied to individual and group-as-whole interpretations. Group, 7(2), 27-37.

Dag 3: Weber, R.L. & Gans, J.S. (2003). The group therapist's shame: A much undiscussed topic. International Journal of Group Psychotherapy, 55(4):395-416.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- nevrobiologiske forhold av betydning for gruppepsykoterapi og gruppeprosesser
- ulike intervensjonsnivå i gruppepsykoterapi
- terapeutens skam

6. delkurs: Gruppeterapi ved rus og avhengighet, migrasjonsproblematikk og tilknytningsteori

Dag 1: Flores P. J. (2004). Addiction as an attachment disorder. Jason Aronson Publishers, kap 11 Attachment and Therapeutic Alliance s. 240-306.

Dag 2: Flores, P. J. (2001). Addiction as an attachment disorder: Implication for group therapy. International Journal of Group Psychotherapy, 51(1); 63-81.

Vannicelli, M. (2001). Leader Dilemmas and Countertransference Considerations in Group Psychotherapy with Substance Abusers. Intern. Journal of Group Psychotherapy 51(1); 43-62.

Dag 3: Rohr, E. (2002). Lost shadows – Migrants, Refugees and Social Class; A Group-Analytic Challenge. Group Analysis, 35 (3), s. 424-436.

*Shechtman kap. 15: Group counseling for adolescents of a different culture; The Case of Arabs s. 177-187
Bledin, K. (2003). Migration, Identity and Group Analysis. Group Analysis, 36 (1) 97-110.

Anbefalt: Føyn, P og Shaygani, S: *Psykodynamisk behandling av ruslidelser, kap 1 Dynamisk gruppeterapi ved ruslidelser, s.160-188.*

Læringsmål – ha kunnskap om:

- behandling av rus og avhengighetsproblematikk i grupper
- tilknytningsproblematikk og utvikling av rus og avhengighetslidelser
- migrasjonsproblematikk; kulturelle, sosiale, ubevisste faktorer i gruppepsykoterapi

Tema 7. delkurs: Gruppeterapi for personlighetsforstyrrelser (MBT)

Dag 1: Stokkebæk kap 5 Fonagys og Batemans mentaliseringsteori og mentaliseringsbasert gruppeterapi i Stokkebæk, (2011). Korttids terapi i grupper på dynamisk relationelt grunnlag, Hans Reitzels forlag.

Karterud S og Bateman, kap 4 Group Therapy Techniques s. 81-128, fra; Bateman A.W. og Fonagy P, Handbook of Mentalizing in Mental Health Practice (2012)

Dag 2: Karterud S. (2015). Mentalization-based group therapy (MBT-G), A theoretical, clinical, and research manual Oxford university press. Kap 2 s. 43-90.

Allen, J.G., Fonagy, P., Bateman, A.W. (2008). Mentalizing in Clinical Practice. American Psychiatric Publishing, Inc. Kap 6: Mentalizing interventions, s. 163-209.

Dag 3: Landmark, A.F. og Stånicke, L.I.(2018): Kap 12: Selvskading – når noen skader seg med vilje, i Det uforståelige barnet, Hertervig Forlag.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- vurdering av mentaliseringsevne
- dynamisk administrering og intervensjoner i mentaliseringsbasert gruppeterapi
- mentaliseringsbasert behandling av alvorlige personlighetsforstyrrelser, kombinert gruppe og individualterapi
- hvordan integrere MBT-G med annen psykodynamisk behandling
- spesielle aspekter ved gruppeterapi ved psykotiske tilstander
- terapeutens rolle og spesielle oppgaver i grupper for pasienter med alvorlig psykisk sykdom

Tema 8. delkurs: Gruppepsykoterapi for barn og ungdom

Dag 1: *Shechtman kap 2 The theory of group counselling with children s. 16-29, Kap 3: Therapeutic Factors in Children's groups (6 s.),

Anbefalt: *Shechtman Kap 5: *Activities in the Group: Methods and Techniques.*

Dag 2: *Malekoff kap 4: Planning in Group Work: Where we begin, kap 9: The Purposeful Use of Activities in Group Work: Innovative, Expressive and Mindful Approaches, kap 2: Essentials for Group Work with Adolescents: Staying in the Mess

Dag 3: Rachman & Ceccoli Kap 9 Analyst Self-disclosure in Adolescent Groups, s. 155-173
Greenberg H.R kap 8 Anatomy of Exits Form Inpatient Adolescent Therapy. s. 133–151.
begge fra Kymissis P. and Halperin D.A. (1996) Group Therapy with Children and Adolescents, American Psychiatric Press.

Læringsmål – ha kunnskap om:

- Spesielle aspekter ved gruppepsykoterapi for barn og unge

Tema 9. delkurs: Gruppedynamiske/gruppeanalytiske intervensjoner og gruppeterapi ved psykoselidelser

Dag 1: Kennard D., Roberts J. & Winter D.A. (2000). Kap 1 Interventions og kap 4 Turn taking in the early sessions

Dag 2: Nielsen J & Sørensen P (2013) Brug gruppen – psykodynamisk gruppeterapi, Hans Reitzels forlag, kap 9 Gruppens terapeut(er) og lederskab

Dag 3: Kanas, Nick; Group Therapy for Schizophrenic Patients. American Psychiatric Press. 1996;
Kap 5 Clinical Issues: Treatment Strategies; side 69-98.

Anbefalt: Stone, W.N. (1996). *Group Psychotherapy for People with Chronic Mental Illness. The Guilford Press. Kap 9 The Role of the Therapists. 94-116, og kap 13: Special Treatment Considerations s. 164-187.*

Læringsmål – ha kunnskap om:

- hva intervensjoner er
- grunnleggende intervensjonsformer
- hvordan intervensjoner kan etablere og opprettholde en terapeutisk gruppekultur

Tema 10. delkurs: Om gruppeterapeutrollen, gjennomarbeiding i gruppeanalytisk psykoterapi og om etikk

Dag 1: Weinberg (2020), PowerPoint: Ethical Considerations in Group Therapy, og et etisk dilemma til diskusjon

Dag 2: Stone, W.N. (2001). The role of the therapist's affect in the detection of empathic failures, misunderstandings, and injury. *Group*, 25(1/2): 3-13.

Karterud, S (1999) Gruppeanalyse og psykodynamisk gruppepsykoterapi. Pax, fra del 9 Gjennomarbeiding og avslutning i gruppeanalyse s 445-451.

Dag 3: Main, T.F. (1966). Kunnskap, læring og mangel på tenkning, s. 1-27. (norske overs. av et foredrag)

Læringsmål – ha kunnskap om:

- etisk refleksjon ved terapi/gruppeterapi
- empati og bestrebelsen etter å forstå den andres opplevelsesverden
- betydningen av terapeutens følelsesmessige reaksjoner
- betydningen av å reflektere over gruppeterapeutrollen og opprettholde en undersøkende holdning ("culture of enquiry")

Læringsmål, overordnet for hele det 2-årige BUP-programmet:

Etter gjennomført kurs skal kandidaten i spesialisering ha tilegnet seg en forståelse av og kunnskap om:

1. Gruppers allmennmenneskelige, evolusjonsmessige og sosialpsykologiske betydning. Gruppedynamikk og gruppeprosesser i små og store grupper, inkludert utstøtings- og antigruppeprosesser
2. Forskningsbasert kunnskap om forskjellige typer gruppebehandling. Behandlingsvalg ved ulike diagnoser: rus og avhengighet, psykose, nevropsykiatriske forstyrrelser (ADHD, autisme-spekterlidelser), personlighetsmessige vansker (emosjonelt ustabile, unnvikende), stemningslidelser, angstlidelser, traume- og belastningslidelser. GPT ved andre problemstillinger som migrasjon, sorg, familieproblemer eller somatisk sykdom. Informasjon til pasienter, pårørende, kolleger og ledelse om nytten ved å drive terapeutiske grupper for barn og unge.
3. Spesifikke gruppeterapeutiske faktorer og verbale og non-verbale intervensjoner i gruppen. De spesielle uttrykks- og kommunikasjonsformer som er viktige i arbeidet med barn og unge basert på utviklingspsykologisk kunnskap.
4. Rammefaktorer ved oppstart og ledelse av terapigrupper for barn og unge. Grupper i sengepost, poliklinikk eller andre institusjoner som skole og barnevern. Etablering av gruppeveiledning. Etablering av kvalitetssikring og forskning i liten eller større skala.
5. Faser i gruppepsykoterapi; initierings-, differensierings-, arbeids- og avslutningsfase.
6. Terapeutens og gruppens rolle i dynamisk administrasjon.
7. Etske og juridiske problemstillinger med barn og ungdom i grupper (taushetsplikt, meldeplikt, samarbeid med familie, barnevern mm.)
8. Koterapi.
9. Subgruppefenomener, grunnantagelsesgrupper og andre ubevisste gruppeprosesser som utnyttes terapeutisk i GPT. Overføring, motoverføring og proaktiv identifikasjon, samt om regulering av forsvar, benekting og motstand.
10. Kunnskap om nevrobiologiske forhold av betydning for gruppepsykoterapi, f.eks affekt-, tilknytnings-, traume- og mentaliseringsteori.
11. Terapeutfaktorer, inkludert terapeutens opplevelse av utilstrekkelighet og skam.